

Mediace patří mezi alternativní postupy, které směřují k řešení trestních věcí realizované mimo systém trestního práva. Mediace je chápána jako proces, v němž strany, kterých se trestný čin týká - obviněný a poškozený, společně jednájí a v součinnosti s mediátorem se snaží urovnat vzájemné konfliktní vztahy a dohodnout se na tom, jak naložit s následky konkrétního trestného činu v budoucnu. Užití mediace vychází z toho, že je na trestný čin pohlíženo jako na konflikt, který vznikl mezi jeho obětí (poškozeným) a pachatelem.

Mediace v trestních věcech se tak stala pevnou částí širšího konceptu **restorativní justice**, ve které urovnání konfliktu a obnovení narušených vztahů mezi obětí, pachatelem a společností, které byly trestným činem porušeny, a úspěšné zprostředkování alternativního řešení sporu, je hlavním principem.

Možnost mimosoudního řešení konfliktu – **mediace**, má široké uplatnění v trestní justici a je jedním z nástrojů řešení trestného činu a jeho následků mezi pachatelem a poškozeným.

Mediace poskytovaná **Probační a mediační službou** je bezplatná a založená na souhlasu obou stran. Mediáci vede odborník na řešení konfliktů – mediátor, který jednání řídí, zachovává vstřícný a vyvážený přístup k oběma stranám a napomáhá jim nalézt řešení, nejen v oblasti náhrady škody, ale i vysvětlení, proč k trestnému činu došlo. Poškozenému mediace nabízí možnost pochopení situace, okolností a zvyšuje pravděpodobnost rychlé náhrady škody. Obviněnému umožňuje vyjádření omluvy poškozenému, vysvětlení svého jednání a odčinění důsledků spáchaného trestného činu. Mediace je provázaná s trestním řízením a její výsledky jsou v něm také zohledněny.

Zdůraznit je třeba roli, již zastává Probační a mediační služba v rámci takzvaných **odklonů v trestním řízení**

(více viz oddíl Odklony v trestním řízení). Jejím posláním je vytipovat případy vhodné k takovému rozhodnutí, zorganizovat a vést mediační proces a budou-li splněny podmínky pro podmíněné zastavení trestního stíhání, navrhnout takové rozhodnutí a opatřit podklady, na jejichž základě si orgány činné v trestním řízení ověří splnění podmínek pro takový druh odklonu. V rámci podmíněného zastavení trestního stíhání působí jak ve fázi před rozhodnutím o odklonu, tak následně i v rámci stanovené zkušební doby, v rámci narovnání se pak její působení spadá do doby před vydáním rozhodnutí.

Mediace a ujednání v rámci ní dosažená patří mezi tzv. alternativní postupy, které směřují k řešení trestních věcí realizované mimo systém trestního práva. Z pohledu trestního práva procesního je mediace zvláštní neprocesní formou alternativního řešení trestních věcí, jejíž výsledky se však mohou promítnout do rozhodnutí ve věci. Dojde-li v rámci mediace k dosažení dohody o vypořádání vzájemných vztahů mezi obviněným a

poškozeným, a to i včetně odčinění újmy způsobené trestným činem, může tím být současně splněna jedna z podmínek pro uplatnění odklonu v trestním řízení. Mediace jako taková však není právem upravena.